

LARANDA OBOLLERİ ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME

AN EVALUATION ON LARANDA OBOLS

Nizam ABAY**

Özet

Bu çalışma Karaman Arkeoloji Müzesi sikke envanterinde yer alan MÖ 361-334 yıllarına ait Laranda obollerini konu edinmektedir. Konu kapsamında müze koleksiyonunda tipolojik olarak 4 farklı sikke tespit edilmiştir. Sikkelerin ön yüzlerinde genellikle Baal ve Herakles arka yüzlerinde ise Kurt protomu gibi çeşitli mitolojik tasvirler betimlenmiştir. Bu bağlamda, sikkeler kronolojik ve ikonografik olarak incelenmesi, tarihsel süreç içerisinde bölgenin inanç sisteminin oluşmasında yerel, çevre kültür bölgeleri ve diğer yabancı yönetimlerin etkisinin tespiti ve buradan yola çıkarak, Antik Çağ Laranda Bölgesi inanç sisteminin kökenlerinin ve yapısının ortaya çıkarılması amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Laranda, Obol, Baal, Kurt,

Abstract

This study discusses on Laranda obols belong to 361-334 BC in coin inventory in Karaman Archeology Museum. Within the scope of our subject, 4 different coins were typologically determined in the museum collection. Mythological depictions such as Baal and Herakles can be observed on the front faces of the coins; wolf protom was portrayed on the back faces of related depictions. In this regard, it is aimed to determine the effect of local, cultural zones around and other foreign managements in constituting the belief system of the region within historical process and also reveal the roots and structure of belief system of Ancient Time Laranda Region. Reviewing the coins chronologically and iconographically is the other goal of the study.

Key Words: Laranda, Obol, Baal, Wolf.

---

* Arş. Gör. Dr. Selçuk Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Arkeoloji Bölümü, Konya/Türkiye, nizamabay21@gmail.com

*. Bu makale, SÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Arkeoloji Anabilim Dalında, Prof. Dr. Asuman BALDIRAN danışmanlığında tamamlanmış "Lykaonia Sikkeleri" başlıklı Doktora tezinden üretilmiştir.

Giriş

Lykaonia bölgesinde yer alan Laranda, Karaman il merkezinde İç Anadolu'nun güneyinde yer alır. Bizanslı Stephan, Laranda'yı Lykaonia'da konumlandırmaktadır¹. Ancak Laranda, Perdikkas ve Philippos tarafından her iki İsaoria ile birlikte yağmalanan İsaoria kentlerindedir². Strabon, Laranda şehrini, Derbeli Antipatros'un krallığı içerisinde vermektedir³. Yine onun zamanında Kappadokia ile Lykaonia arasındaki sınır, Lykaonialılara ait Koropassos köyü ile Kappadokialılara ait Garsarua (Aksaray) kenti arasında gösterilmektedir. Koropassos'u, Ramsay'ın önerdiği şekilde Aksaray ile Sultanhanı arasında kabul ettiğimizde⁴, Lykaonia sınırının Aksaray yakınlıklarına kadar uzandığı anlaşılmaktadır. Bu durumda Laranda'nın da Lykaonia sınırları içerisinde yer alacağı açık ve nettir.

Laranda şehri, MÖ 7. yüzyılda Phryglerin, 6. yüzyılda Lidyalıların, 6. yüzyılın sonlarında ise Pers egemenliğinin işgaline uğramıştır. Klasik devirlerde Lykaonia Bölgesi sınırları içerisinde yer alan Karaman'ın adının Laranda olduğu anlaşılmaktadır. Laranda MÖ 322 yıllarında Hellenistik Devirde Büyük İskender'in haleflerinden Perdikkas ve Philippos'un talan ve tahribatına maruz kalmıştır. Bundan sonra Antigon'un ve daha sonra Seleukos'un eline geçen Laranda MÖ 1. yüzyıla kadar Anadolu'daki Hellenistik krallıkların hakimiyetine girmiştir. Dolayısıyla birçok uygarlığa ev sahipliği yapan Laranda kenti kendi merkezine ait bir darphane sistemi de oluşturmuştur.

Laranda Sikkeleri

Genel olarak bölgede MÖ 1. yüzyıl'dan önce sikke basımı hakkında bilgi sahibi değiliz⁵. "ΛΥΚΑΟΝΩΝ" lejantlı sikkeler Kommagene kralı IV. Antiochos tarafından muhtemelen Laranda'da oğulları Epiphanes ve Callinicus'un aynı lejantlı sikkeleri de yine muhtemel MS 72'de onun ölümünden sonra aynı yerde darp edilmiş olduğunu düşündürmektedir. Fakat yaptığımız bu çalışmada sayesinde Lykaonia bölgesinde bulunan Laranda şehrindeki sikke basımının bilinenden çok daha geriye gitmekte olduğunu görmekteyiz. Örneğin kentte yapılan araştırmalarda arkeolojik veri olarak ele

¹ Ramsay 1960, 366.

² Diodoros 1947, XVIII 22, 1-8.

³ Strabon XII, 6.

⁴ Ramsay 1960, 380.

⁵ BMC Lycaonia, 1964, 29.

geçmiş buluntulardan en önemlilerinden bir tanesi de yapım maddesi gümüş olan Laranda'ya ait 0.67 gram ağırlığındaki obollerdir⁶.

Laranda'ya ait bu sikkelere baktığımızda Satrap Mazaeus⁷ dönemine ait sikkelerin ön yüzünde sakallı diademli çift erkek büstü, Baal ve Zeus veya Herakles büst tasviri, arka yüzünde ise kurt protomu betimlenmiştir. Bu sikkelerin ağırlıkları genellikle her zaman çaplarıyla doğru orantılı olmamakla beraber 0.50-0.67 gr arasında olup çapları 0,7-0,5 cm. kadardır. Bu sikkeler yakın zamana kadar da "Bilinmeyen Kilikia" sikkeleri olarak bilinmekteydi⁸.

Laranda Sikkelerinin Ön Yüz Değerlendirilmesi

Karaman müzesinde satın alma yoluyla ele geçen bir sikkenin ön yüzünde sakallı ve diademli çift erkek büstü, arka yüzünde kurt protomu ve monogram, yıldız ve "ΛΑΡΑΝΑ" lejantı bulunan Laranda basımlı bir obol, bölgenin Pers hakimiyetinde iken bile sikke bastığını bir veri olarak ortaya koymaktadır (Kat.1). Laranda sikkesi üzerinde görülen bu ön yüz ikonografisi Kilikia sikkelerinde görülen Baal Tarz Mazaeus tasvirleriyle birebir benzemektedir. Dolayısıyla Laranda sikkesi üzerinde yer alan Pers satrabı Mazaeus, dönemin siyasi tarihi hakkında da önemli bilgiler sunmaktadır. Pers Kralı Kyros MÖ 546'da Lydialılar'ı yendikten bir süre sonra o zamanlar Asia olarak anılan tüm Anadolu'yu imparatorluğuna ekledi. MÖ 521-485 yılları arasında İmparator I. Dareios döneminden itibaren Anadolu'nun birçok yerleşiminde olduğu gibi Kilikia Bölgesi merkezi Tarsos'ta olmak üzere *satraplık* sistemine geçildi ve bölge sikkeler üzerindeki yazıtlardan da anlaşıldığı kadarıyla Tiribazos, Pharnabazos, Datames ve Mazaeus gibi Pers krallarının atadığı satraplar tarafından Büyük İskender'in hâkimiyetine kadar yönetildi. Mazaeus'tan önceki satraplar daha çok güneydeki Mısır ve Kıbrıs gibi ülkelere yapacakları seferler için Kilikia'yı bir üs olarak yönetirlerdi. MÖ 361 yılında satrap ayaklanmasının bastırılmasından hemen sonra Mazaeus doğrudan Kilikia Satrabı olarak atanmıştır (MÖ 361-334)⁹. Kilikia'da 27 yıl görev yapan

⁶ Obol "demir şiş" anlamına gelen Grekçe "Obelos"dan türemiştir (Carradice – Price 1988, 91). Güvenilir antik kaynaklardan sikkenin icadından önce bazı kap, kazan gibi aletlerin değişim aracı olarak kullanıldıklarını öğrenmekteyiz. Şişlerin de bu anlamda kullanıldıkları düşünülür. Grekçe Drahmi teriminin "avuç dolusu" anlamına gelen "Draks" kelimesinden türetildiği göz önüne alınırsa bu iki terim asında bir ilişki kurmak hiç de zor olmaz. Zira bir avuca normal olarak 6 adet şiş sığmakta dolayısıyla 1 Drahmi 6 Obol'e eşit olmaktadır (Göktürk 1996, 68). Tetrobol= 4 obol: 2.85 gr, Triobol (hemidrahmi)= 3 obol: 2.15 gr, Diobol= 2 obol: 1.43 gr, Trihemiobol= 1.5 obol: 1.07 gr, Obol= 0.72 gr. (Tekin 2008, 38).

⁷ Krallık tacı koruyucuları (Satraplar), emrinde bulunan mahalli kral ve yöneticileri, büyük kralın temsilcisi olarak denetim altında tutar, vergilerini toplayarak saraya gönderir en büyük yargıç olarak da adalet işlerini organize ederdi (Göktürk 1996, 70).

⁸ Casabonne 1999, 81-85.

⁹ Erzen 1940, 125.

Mazaeus, Kilikia Bölgesi'nde basılan sikkelerin arka yüzünde, Aramice *Mazdai zi al Ebernahara vu Khilik* = Kilikia ve Fırat ötesi satrabı olarak ifade edilirdi¹⁰. Bu değerlendirmeler ışığında da bu dönem Laranda sikkeleri üzerindeki satrap Mazaeus betimi kentin Kilikia idaresi içerisinde kaldığını net bir şekilde göstermektedir.

Karaman müzesinde tespit ettiğimiz yukarıda bahsettiğimiz sikkelerin aynı arka yüz düzenlemesiyle, yani kurt protomu, monogram, yıldız ve şehir lejantı ile basılmış, ön yüzünde cepheden sakallı bir Zeus/Herakles başı bulunan başka bir obol ise bu sikkelerin Laranda da darp edildiği verisini kuvvetlendirmiş, ayrıca o zamana kadar "Bilinmeyen Kilikia"¹¹ olarak tanımlanan bu obolün monogramsız ve lejantsız arka yüz tipli örneklerinin de Laranda'ya ait olduklarına açıklık kazandırılmış olduğunu görmekteyiz (Kat.2).

Bir diğer sikkemizin ön yüzünde monogramsız ve lejantsız arka yüz tipi ile basılan (kurt protomu ve yıldız) ön yüzünde cepheden omzunda gürzü ve aslan postu ile beraber tasvir edilmiş Herakles büstü "Λ" lejantlı obollerin de şüphesiz Laranda'ya ait olduğu kesinlik kazanmıştır (Kat.3).

Çalışmaya konu olan bir diğer Laranda sikkelerinin ön yüzünde çift sıra noktalı kenar ile çevrili bordür içerisinde Baal¹² arkalıksız bir taht üzerinde sola dönük oturuyor, sol eli ile esasına dayanırken ileri uzattığı sağ elinde buğday başağı ve üzüm salkımı tutuyor (Kat.4). Sikkemizdeki bu tip Baal'in benzerleri Kilikia Bölgesi'nde Baaltars olarak adlandırılan, Tarsos kentinin Baal'ına¹³ yakın benzerlik gösterir. Bu bölgede yer alan ana tiplerde ise tahta oturan Baal, esasına yaslanmış bir şekilde yer alır. Tarsos kentinin tanrısı olan Baaltars dışında, bir örnek Nagidos'ta da görülür. Dolayısıyla Laranda'ya ait sikkeler üzerindeki Baal (Tarsos'un Baal'i) betimi, Güney Lykaonia ve Kilikia arasındaki ilişkileri de gözler önüne sermektedir. Ayrıca Laranda sikkelerinde görülen bu ikonografik betimleme, bölge halkının yerel inanışlarını açıklar niteliktedir. Baal-Tarz Luvi tanrısı Tarhunzas ya da Karatepe'deki Luvice

¹⁰Sear 1979, 515.

¹¹Casabonne 1999, 81-85.

¹²Fırtına, yağmur ve verimlilik tanrısı olarak karşımıza çıkan Baal, semitik kökenli bir tanrıdır. MÖ 2. binyıldan itibaren Suriye – Fenike bölgesinde yaygın bir tapınım görmüştür. Baal'ın kelime kökeninin, Sami dillerinde ortak bir ad olarak, sahip veya efendi anlamına geldiği söylenmektedir. Bu kelimenin, dinsel anlamda bir yerin veya bir nesnenin tanrısı anlamında kullanıldığı düşünülmektedir. Baal, giderek evrensel bir bereket tanrısı halini almıştır. Bölge, kent ve kültürlere göre tanrının ikonografisi farklılıklar göstermektedir. (Meyer 1886-1890, 2867)

¹³Kilikia Bölgesi'ndeki Baal tasvirleri konusunda ayrıntılı bilgi ve kaynaklar için bkz. Pohl 2004, 63-73.

yazıtlarda görülen Fenikeli Baal Shamem (cennet tanrısı) olarak düşünülmektedir¹⁴. Özellikle Konya Ereğli ilçesindeki İvriz kaya kabartması tasvir sanatı incelendiğinde üzüm salkımı ve başak demeti Fırtına Tanrısı Tarhunzas'a özgü bir simgedir. Özellikle Luvilerin güney ve güneybatı Anadolu'ya yayılmış olduğu göz önüne alınırsa; coğrafi, iklimsel, topografik yapının, aynı zamanda farklı kültürlerle girilen ilişkiler nedeniyle bütünlükçü bir din anlayışından ziyade yerel özellikler içeren bir inanç yapısının ortaya çıktığı düşünülmelidir¹⁵.

Laranda Sikkelerinin Arka Yüz Değerlendirilmesi

Laranda sikkelerinin arka yüzünde sağa dönük kurt protomu tasvir edilmiştir. Laranda sikkesi üzerinde yer alan kurt protomu spesifik bir betimdir. Bu betim belki de belli bir dönem yöneticilik yapan bir hanedanlığın sembolü ya da bölgeyle ilişkili bir yerel tanrı tasviri olduğunu da anlayabiliriz. Çünkü MÖ 4. yüzyılda Laranda kentinin Kilikia Pers satrapları tarafından yönetildiği ve Laranda'nın coğrafi yakınlığı da göz önüne alındığında, bu kurt tasvirinin anlamının Kilikia Bölgesi'nde araştırılması gerektiği kanısına vardırı. Nitekim Kilikia Bölgesi'nde Tarsos'ta kent sikkeleri üzerinde Apollon, Lykios sıfatı ile anılmaktadır. Tanrı, bu sıfatı ile birlikte görüldüğü örneklerde, her iki elinde de ön ayaklarından tutarak kaldırmış olduğu iki adet kurt ile birlikte betimlenmiştir¹⁶. Lykialı Apollon olarak düşünülmesinin yanında kurt, tanrı olarak çobanların ve sürülerin koruyucu tanrısı biçiminde de yorumlanır¹⁷. Kurt, tanrının hayvancılıkla geçinen halkların yanında olduğunu ve onun çobanlık özelliğini de vurgular. Sürülere dadanan kurtlar onun kontrolü altındadır. Tüm bunların yanında Aelianus, Delphi'de kurt ile bağlantılı bir sunak ve tapınaktan bahseder¹⁸. Sophokles Apollon'u "kurt öldüren"¹⁹, Aeschylus "kurt soylu" veya "kurtların kralı"²⁰ olarak tanımlamıştır. Pausanias ise, Argos'da, Apollon Lykios'un kurt ile ilişkili bir kurt tapınağı olduğunu aktarır²¹. Tüm bu değerlendirmeler bir arada düşünüldüğünde çalışmamızdaki Laranda sikkelerinin arkasında kurt ikonografisinin mitolojik bir işlevden ziyade daha çok Kilikia Bölgesi'ndeki Apollon Lykeios kült alanıyla ilişkili olduğu sonucuna varıyoruz.

¹⁴ Bing 1987, 69; Akçay 2017, 2015

¹⁵ Akçay 2011, 192; Akçay 2017, 2015.

¹⁶ SNG v. Aul 1957, n. 6012, 6026-6028.

¹⁷ Şahin 1981, 172.

¹⁸ Aelian 1989, XII, 40.

¹⁹ Kaibel 1967, 7.

²⁰ Aeschylus 2009, 145.

²¹ Pausanias 1964, II, 19, 3, 4.

MÖ 361-334 yıllarında sikke darp eden Laranda obollerinin hepsinin arka yüzünde "Λ" sembolü görülmektedir. Bulunan bu sembolün ne olduğu tartışma konusu olmuştur. Benzer sikkeler üzerinde de görülen bu sembolün hilal olduğuna dair görüşler bulunmakta, hilalin genellikle yukarıya, nadiren de aşağı doğru baktığı belirtilmektedir. Bazı kopyalarda çok yuvarlak, hatta yukarıya doğru açık olduğu gerçektir. Geleneksel olarak Mezopotamya'nın eski zodyak sembolü hilalin genellikle yukarıya doğru açık gösterildiğini (u) ve bazen de yakın doğu modellerinin kültürel taklidini temsil eden Samos, Ephesos ve Chios Adası kurşun madalyonlarının bazılarının üzerinde olduğu gibi aşağıya doğru gösterildiğini dikkate almalıyız²². Casabonne²³, lejantın yuvarlak hatlı olması halinde ve yukarıya doğru bakar şekilde betimlendiğinde Tarsos darbı olduğunu; buna karşılık, uçları sivri ve aşağıya doğru baktığında ("Λ") Laranda darbı olabileceğini önermektedir. Ancak çalışmamızda yer alan sikkeler Laranda sikkeleri üzerindeki simgenin yukarı uç bölümü sivri olduğu ve aşağıya doğru baktığı görülmektedir²⁴. Bu bilgiler ışığında lejantın "Λ" "ΛAPAN" lejantları sikkenin Kilikia sikkesi değil aksine Lykaonia Bölgesi'nin bir kenti olan Laranda darbı olması gerektiğini göstermektedir. Dolayısıyla Aulock'a göre²⁵ MÖ 1. yüzyılda da ilk sikkesini Iconium'da darp etmiş olan Lykaonia Bölgesi önerisi, yukarıda bahsettiğim değerlendirme ile ortadan kalkmıştır. Tüm bu arkeolojik veriler ışığında Lykaonia Bölgesi'nin sikke darbınının MÖ 4. yüzyıl ortalarında ortaya çıktığını göstermektedir.

Sonuç

Laranda sikkelerinin hepsinin arkasında kurt betimi, ayrıca kurdun sırt kısmında "Λ" "ΛAPAN" lejantları bu obollerin Casabonnenin sınıflandırdığı "Bilinmeyen Kilikia" sikkelerinin aksine Laranda'da basılmış oldukları fikrini güçlendirmiştir. Ayrıca Göktürk'ün "Small Coins from Kilikia and Surroundings" adlı makalesinde değerlendirilen oboller²⁶ Casabonne'nin tezlerini tümüyle çürütmüştür. Çünkü bu obollerin ikonografik açıdan "Bilinmeyen Kilikia" sikkeleriyle aynı olduğu ve üzerlerinde "Λ" "ΛAPAN" lejantları yer alması Laranda'da darp edilmiş olduğunu bir kez daha net bir şekilde göstermiştir.

Fakat bununla beraber asıl önemli olan nokta Lykaonia bölgesindeki sikke basımının bilinenden daha önceye MÖ 4. yüzyılın ortalarına kadar uzanmış olduğunun netlik kazanmasıdır.

²² Casabonne 1999, 82.

²³ Casabonne 1999, 69-88.

²⁴ Göktürk 1997, 149; Akçay 2017, 215.

²⁵ Aulock 1976, 53.

²⁶ Göktürk 1997, 149-150.

Laranda obollerinin ön yüzündeki Kilikia Satrabı olan Mazaeus betimi, Laranda kentinin Kilikia ile aynı satraplık içerisinde kaldığını ve MÖ 361–334 yıllarında bu kentte Pers egemenliğinin hüküm sürdüğünü göstermesi açısından önemli birer kanıt olarak karşımıza çıkmaktadır.

KAYNAKÇA

- Aeschylus Alan, H., *Persians. Seven against Thebes. Suppliants. Prometheus Bound*, (Ed. ve Çeviren: Alan H. Sommerstein), Volume I, Loeb Classical Library Volumes. Cambridge, MA, Harvard University Press; London 2009.
- Aelianus, C., *On the Characteristics of Animals*, (Çeviren: A. F. Scholfield), Volume III, Books 12-17, Loeb Classical Library Volumes, Cambridge, MA, Harvard University Press, London 1989.
- Akçay, A., Arkeolojik ve Filolojik Belgeler Işığında Tabal Ülkesi, Gazi Üniversitesi Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara 2011.
- Akçay, T., Sikke buluntuları ışığında Olba'daki Pers ve Makedon varlığı üzerine düşünceler, OLBA XXV, 2017.
- Aulock, H. Von., *Münzen und Städte Lykaoniens*, IstMitt, Beiheft 16, Tübingen 1976.
- Bing, J.D., *A History of Cilicia During The Assyrian Period*, Michigan 1987.
- Carradice, I., Price, M., *Coinage in the Greek World*. London, Seaby 1988.
- Casabonne, O., "Notes Ciliciennes", *Anatolia Antiqua/Eski Anadolu*, VII: s: 69-88, 1999.
- Diodoros, *Bibliotheka Historika.*, (Editör: T. E. Page), London: The Loeb Classical Library, 1947.
- Erzen, A., *Kilikien bis zum Ende der Perscherrschaft*, Leipzig, 1940.
- Hill, G. F., *British Museum Catalog of Greek Coins of Lycaonia, Isauria and Cilicia* (Ed: A. Forni), Bologna, 1964.
- Göktürk, T., *Anadolu Medeniyetleri Müzesi yillığı, Sayı XI*, Ankara Ramsay W..M. (1960). *Anadolu'nun Tarihi Coğrafyası*, (Çeviren: M.Pektaş), İstanbul: Milli Eğitim Basımevi, 1966.
- Göktürk, T., "Smal coins from Cilicia and surroundings", *Mecanismes et innovations monetaires dans l'Anatolie achemenide, Numismatique et Historie, Actes de la Table Ronde d' Istanbul* 1997.
- Kaibel, G., Sopkhokles, Elektra, (Stuttgart), Leipzig 1967.
- Meyer, E., "Baal", *Roscher ML I, 2*, 1886-1890, s. 2867.

- Pausanias., *Periegesis tes Hellados. Description of Greece I-V*, (Çev: W.H.S. Jones). London: The Loeb Classical Library, 1964.
- Sear, D. R., *Greek Coins and Their Values*, London 1979.
- Strabon., *Antik Anadolu Coğrafyası (Geographika; XII, XIII, XIV)*, (Çev.: A. Pekman), İstanbul: Arkeoloji ve Sanat Yayınları, 1993.
- Sylloge Nummorum Graecorum*, France, Cabinet Des Médailles, Vol. III, Pamphylie, Pisidie, Lycaonie et Galatie, Bibliothèque Nationale de la France ve Numismatica Ars Classica, Zürich 1994.
- Sylloge Nummorum Graecorum*, Sammlung von Aulock, Vol. II, Caria, Lydia, Phrygia, Lycia, Pamphilia, Berlin 1957.
- Şahin, S., (Katalog der Antiken Inschriften des Museums von İznik (Nikaia) / *İznik Müzesi Antik Yazıtlar Kataloğu II,1*. Entfernte Umgebung der Stadt / Şehir Uzak Çevresi. Bonn 1981.
- Tekin, O., *Antik Nümizmatik ve Anadolu (Arkaik ve Klasik Çağlar)*, Arkeoloji ve sanat Yayınları, İstanbul 2008.

Katalog

1. AR, 11 mm, 0.67 gr

Korunduğu Yer: Karaman Arkeoloji Müzesi

Envanter No: 7431

ÖY: Noktalı bordür içerisinde sakallı ve diademli çift erkek büstü (Satrap Mazaeus)

AY: Üstte "ΛAPAN" lejantı, noktalı bordür içerisinde ortada sağa dönük bir kurt protomu, kurt

protomunun solunda monogramı, sağında yıldız

2. AR, 10 mm, 0.57gr

Korunduğu Yer: Karaman Arkeoloji Müzesi

Envanter No: 7430

ÖY: Cepheden sakallı /ZeusHerakles (?) başı

AY: Sağa dönük kurt protomu, sol üstte monogramı, üstte ise "ΛAPAN" lejantı

3. AR, 10 mm, 0.57 gr

Korunduğu Yer: Karaman Arkeoloji Müzesi

Envanter No: 5782

ÖY: Boynunda aslan postuyla cepheden sakallı Herakles başı, sol omzunda lobutuyla beraber geniş bir "H" lejantı

AY: Sağa dönük kurt protomu, arkada yıldız motifi

4. AR, 11 mm, 0.55 gr

Korunduğu Yer: Karaman Arkeoloji Müzesi

Envanter No: 5691

ÖY: Çift sıra noktalı kenar ile çevrili bordür içerisinde Baal arkalıksız bir taht üzerinde sola dönük oturuyor, sol eli ile asasına dayanırken ileri uzattığı sağ elinde buğday başağı ve üzüm salkımı tutuyor

AY: Sağa dönük kurt protomu ve üstte solda "Λ" lejantı

Kat. 1

Kat.2

Kat.3:

Kat.4